

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Ὁγδοὺς

Συνδρομὴ ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι.—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

8 Ἰουλίου 1879

Πανομοιοτύπον τῆς ὑπογραφῆς τοῦ φιλέλληρος
EMILE EGGER

E. Egger

EMILE EGGER

Ὁ μεταβὰς εἰς Παρισίους δὲν θὰ ἠμέλησε βεβαίως νὰ παραστῇ καὶ εἰς ἓν τῶν μαθημάτων τοῦ περιφανοῦς ἑλληνιστοῦ Ἐμιλίου Egger ἐν τῇ Σορβόννῃ. Ὁ δὲ παραστάς ἐνθυμεῖται βεβαίως τὴν ἡρεμαίαν διδασκαλίαν, τὴν γλαφυρὰν φαιδρότητα τοῦ γηραίου καθηγητοῦ. Ἄν δ' ἔτυχέ τις τῶν νομιζόντων ὅτι ἡ φιλολογία εἶνε ξηρὰ τις καὶ ἰσχνὴ μάθησις περὶ τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς, μεταδιδόμενη ὑπὸ σχολαστικοῦ καὶ ἀχάριτος δοκησιόφου, ὁποῖα συνήθως ἢ εἰς τοὺς ἀπλουστέρους παρ' ἡμῖν περὶ φιλολογίας ἐμποιοιούμενη αἰσθησις, θὰ ἐκπλαγῆ βλέπων ὅτι δύναται νὰ λάμπῃ καὶ τοῦ φιλολόγου ὁ ὀφθαλμὸς, ὅτι ἐπιτρέπεται καὶ εἰς αὐτὸν νὰ ἔχη καρδίαν καὶ νοῦν, ὅτι συγχωρεῖται νὰ μετέχῃ τῶν τέρψεων καὶ τῆς εὐμαρείας τοῦ κόσμου, ὅτι πρὸς τὸ ἐπάγγελμα τοῦ διδασκάλου δὲν εἶνε ἀπαραίτητος ἡ εὐχὴ ἀσκητείας ἢ βλακειάς. Ὅστις τῶν φιλολόγων, αἰρούμενος, ὡς τις βυζαντινὸς καλόγηρος, τὸν *γολωγίον* βίον, νομίσῃ ὅτι θὰ τύχῃ οὕτω τῆς ἀθανασίας κινδυνεύει νὰ ἐξελεγχθῇ γελοῖος ἤδη ζῶν. Πῶς θέλει νὰ ἐννοήσῃ τὸν ἀρχαῖον ὁ ἀγνοῶν τὸν νεώτερον κόσμον; Πῶς θέλει νὰ συμπαραστῇ θεατὴς τῶν μεγάλων τῆς ἀρχαίας ἱστορίας σκηνῶν ὁ γνωρίζων μόνον τοῦ πτωχοῦ του θαλάμου τοὺς τέσσαρας τοίχους; Πῶς εἶνε δυνατόν νὰ φαιδρυνθῇ ἀναγινώσκων τὸν Ἀριστοφάνην ἢ τὸν Λουκιανὸν καὶ νὰ ἐννοήσῃ τὸ πνεῦμα αὐτῶν ὁ οὐδέποτε ἀφήσας ἀνάβῃ ἐκ τῆς φθονερᾶς καρδίας τὸ μειδίαμα ἐπὶ τὰ χεῖλη; Πῶς θὰ γείνη μέγας ἐν τῷ παρελθόντι καὶ διὰ τοῦ παρελθόντος ὁ ἐν τῷ παρόντι στενοκέφαλος, στενοκάρδιος, μικρὸς; Φθόνος οὐδεὶς δὲν εἰκονίζομεν πρόσωπα, περιγράφομεν τύπον ἀπαντῶντα παρὰ πᾶσι μὲν τοῖς ἔθνεσι, οὐχ ἦπτον δὲ καὶ παρ' ἡμῖν. Ὁ διδάσκαλος τῶν πρὸ τοῦ ἀγῶνος χρόνων κρατῶν τὸ βιβλίδιον ἀνά χειρας καὶ καταδικάζων εἰς τὸν *γάλαγγα* τοὺς μαθητὰς ἦτο πολ-

λάκις ἀμαθής, ἀλλὰ σπανίως ἦτο στυγνός, δοκησιόφου, ἀπόκληρος, ἐξ ἰδίας αὐτοῦ βουλήσεως, τῆς κωνωνίας. Ἦτο ἀνεγνωρισμένος ἐργάτης τῆς ἐπωαζομένης ἐλευθερίας τοῦ γένους καὶ ἡ ἐντολὴ αὐτῆ, γνωστὴ αὐτῷ ἢ ἀσυνείδητος διαλανθάνουσα, ἐπέριπτε ποιάν τινα αἴγλην ἐπὶ τὸν πτωχὸν ἐκεῖνον σκαπανέα τοῦ μέλλοντος. Ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει κακὸν φοβερώτερον τοῦ διδασκάλου τῆς σήμερον, ὅταν τύχῃ ἀπαιδευτος. Ἐχει τὰς ἀξιώσεις τοῦ μεγαλοφουοῦ καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ μικρόνου νομίζει ὅτι κατέχει τὸ δεσμεῖν καὶ τὸ λύειν τῆς ἐπιστήμης, τὸ δικαίωμα τοῦ ἐλέγχειν καὶ καταδικάζειν, χωρὶς οὐδέποτε νὰ ἐξεβίασε διὰ τῶν λόγων αὐτοῦ καὶ τῶν ἔργων τὸν σεβασμὸν τῶν ἐξελεγχομένων καὶ καταδικαζομένων. Ἐπικρίνει τοὺς γράφοντας χωρὶς οὐδέποτε νὰ ἔγραψεν αὐτὸς γραμμὴν μίαν. Ἐγείνει κήσων πρὶν ἢ συνεθίσῃ πρότερον νὰ κομίζῃ ὡς θεράπων τὴν δέσμην τοῦ βιβλίου. Ὁλως ταύτης τῆς οἰήσεως, τοῦ κόμπου, τῆς κακίας ἀφορμῆς εἶνε πλὴν ἐλλείψεως ἀνατροφῆς ἢ ἀπομόνωσις ἀπὸ τοῦ κόσμου. Εἰς τὴν λεξισοφίαν καὶ τὴν βιβλιοθήκην του ἄς προσθέσῃ τὴν εὐπρέπειαν τῆς ἐνδυμασίας, τὴν κοσμιότητα τῶν τρόπων, τὸ ἀστεῖον τῶν συνθηριῶν, καὶ θὰ γείνη ἀνθρωπικώτερος, ἀλλὰ, καὶ, τολμῶμεν νὰ το πιστεύσωμεν, σοφώτερος ἑαυτοῦ βεβαίως.

Τοιοῦτον ὥραϊον πρότυπον διδασκάλου τοῦ κόσμου εἶνε ὁ Egger, καὶ ὅμως οὐδενὸς τῶν συγχρόνων φιλολόγων εἶνε δευτέρος. Γεννηθεὶς τῷ 1813, μετ' ἀξιολόγους σπουδὰς ἠξιώθη τῷ 1839 ὑπὸ τῆς γαλλικῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιγραφῶν καὶ Γραμμάτων τοῦ ἄλλου διὰ τὴν συγγραφὴν του *Κριτικὴ ἐξέτασις τῶν ἀρχαίων ἱστοριογράφων τοῦ βίου καὶ τῆς βασιλείας τοῦ Αὐγούστου*. Ὀλίγῳ μετὰ ταῦτα διωρίσθη καθηγητὴς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης ἐν τῇ φιλολογικῇ σχολῇ (*faculté des lettres*), τῷ δὲ 1854 ἐγένετο μέλος τῆς Ἀκαδημίας ἣτις πρὸ ἑτῶν δεκαπέντε εἶχε βραβεύσει αὐτόν. Ὁ Egger, τυχὼν πνεύματος λεπτοῦ, ἀκριβοῦς καὶ παρατηρητικοῦ καὶ ἐννοήσας τὸν ἀληθῆ προορισμὸν τοῦ φιλολόγου, οὐδέποτε ἐπαύσατο γράφων καὶ ἐκδίδων συγγραφὰς ἀξιολόγους, ὧν καὶ μόνος ὁ κατάλογος ἤθελε πληρῶσαι τόπον πολλὸν ἐν τῇ *Ἐστία*. Συγγραφὴ καὶ εἰς τοὺς μὴ φιλολογοῦντας τὰ μάλιστα ἐνδιαφέροντα εἶνε ἡ ἐπιγεγραφομένη *l'Hellenisme*

en France, ἐκδοθεῖσα τῷ 1869 καὶ συνισταμένη ἐκ δύο τόμων. Ἐν ταύτῃ πραγματεύεται τὴν ἱστορίαν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ παιδείας παρὰ τοῖς Γάλλοις ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων, τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν Φωκαεῖς, οἰκίσαντες τὴν Μασσαλίαν, κατέστησαν κατ' ὀλίγον ἑλληνικὴν τὴν νοτίαν Γαλλιάν, μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς ἡμερῶν. Τὸ ὕψος αὐτοῦ εἶνε ἥρεμον, ἀλλὰ γλαφυρόν. Καὶ χωρὶς νὰ το ἀναγνώσωμεν ἐν τῷ πρόλόγῳ, θὰ ἐνοοῦμεν ὅτι ἔχομεν πρὸ ἡμῶν μαθήματα διδασθέντα ἐν τῇ Σορβόννῃ. Οὕτω παρίσταται πρὸ ἡμῶν μᾶλλον λαλῶν ἢ γράφων ὁ συγγραφεύς.

Τῶν μικρῶν αὐτοῦ συγγραφῶν πολλὰς συνήνωσεν εἰς δύο τόμους, ἐπιγραφέντας «*Mémoires d'histoire ancienne et de philologie.*» Ἐν τούτοις ἀναγινώσκουμεν πλείστας ἀξιολόγους ἱστορικὰς καὶ φιλολογικὰς διατριβὰς δημοσιευθείσας πρότερον κατὰ διαφόρους καιροὺς ἐν περιοδικοῖς συγγράμμασι καὶ αἵτινες εὐχαρίστως ἀναγινώσκονται καὶ ὑπὸ τῶν μὴ ἐξ ἐπαγγέλματος φιλόλογων. Μεταξὺ τούτων ἀξία ἀναγνώσεως εἶνε ἡ πραγματεία ἡ ἐπιγραφομένη εἰς «*Ἑλληνιστικὴ ἱστορικὴ τῆς γένεως Ἑλλάδος*, ἔνθα ὁ Γαλάτης φιλόλογος ποιεῖται μακρὸν λόγον καὶ ἀναλύει τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαραστάσεως τοῦ Τρικούπη, καταδεικνύων τὸν φιλελληνισμὸν αὐτοῦ καὶ ἐκφράζων ἀπροκαλύπτως τὴν δικαίαν του ἐκτίμησιν πρὸς τὴν ἱστορικὴν ταύτην συγγραφὴν.

Ὁ πρόλογος τοῦ ἐτέρου τῶν δύο τούτων τόμων συντείνει οὐκ ὀλίγον εἰς γνῶσιν τοῦ εὐγενοῦς χαρακτῆρος καὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐργασίας τοῦ περιφανοῦς φιλόλογου. Ἐπιτραπήτω μοι νὰ παραθέσω ἐνταῦθα ὀλίγας ἐκεῖθεν λέξεις, ἃς ἐπιφέρει, δηλώσας ὅτι τὰ ἐν τῇ συλλογῇ ἐκεῖνῃ ἀναδημοσιεύμενα ἔργα ἐκδίδονται ἐπεξεργασμένα ἐν δευτέραις φροντίσιν. «Ὁποιοῦνδήποτε κῶπον καὶ ἂν ἀπαιτῶσι συχνὰ αἰ τοιαῦται ἀναπτύξεις καὶ ἐπαληθεύσεις, μόλις που ἐξαίτουμαι τὰς ἐπὶ τούτῳ χάριτας τοῦ ἀναγνώστου» τσαύτη εἶνε, ὡς εἶκός, ἡ ἡδονὴ ἡ ἀναμυγνυμένη εἰς τὸν κῶπον ἀναθεωρήσεως τοιαύτης. Πράγματι, ὅσῳ προχωρῶ ἐν τῷ μελετητικῷ βίῳ μου, τῶσῳ μᾶλλον ἀναγνωρίζω ὅτι ἡ ἐπιστήμη εἶνε πάντοτε ἐν κινήσει καὶ ὅτι καὶ ἐν μικροῖς πολλαῖς θέμασι τὸ ἔργον αὐτῆς ὀδὴν ἐπερατώθη. Ἡ ἐπιδιώξις τῆς ἀληθείας, ἡ σύλληψις αὐτῆς διὰ λαβῆς ὁσημέραι πληρεστέρας καὶ ἀσφαλεστέρας εἶνε αὐτὸς ὁ ὅρος τῶν ἡμετέρων ἐργασιῶν, εἶνε τὸ πρῶτον ἡμῶν καθῆκον, ἀλλ' εἶνε καθῆκον ἐνέχον ἐν ἑαυτῷ τὴν ἡδυτάτην ἀμοιβήν. Αἰσθανόμεθα ἐνίοτε ταπεινώσιν ἀναγνωρίζοντες τὰ ἴδια ἡμῶν λάθη, ἐκπληττόμεθα ὅτι ἀνεγνωρίσαμεν οὕτως ἀργὰ ἀλήθειαν ἣτις σήμερον εἶνε προφανεστάτη εἰς τοὺς ἡμετέρους ὀφθαλμούς. Ἀλλὰ χαίρομεν με-

»γάλως διορθοῦντες τὴν πλάνην καὶ δυνάμενο ἡνὰ εἴπωμεν ἐν ἡμῖν ὅτι τέλος καθωρίσαμεν ἀκριβῶς τὸ γεγονός ἢ τὴν ἰδέαν ἧς προῦκειτο ἡ διαφώτισις. Κατ' οὐδεμίαν ἡλικίαν τοῦ βίου ἡ προσοχὴ εἶνε ἀλάσχετος. Ἄς κλίνωμεν καρτερικῶς τὴν κεφαλὴν πρὸ τῆς ἀδυναμίας αὐτῆς καὶ ἃς μὴ ἀπελπιζόμεθα περὶ τῶν προόδων ἡτης.»

Ὁ Egger δὲν περιορίζεται εἰς μόνην τὴν ἐπιστημονικὴν αὐτοῦ διδασκαλίαν· θεωρῶν καθῆκον ἀπαραίτητον καὶ προορισμὸν τοῦ καθηγητοῦ ἀξιοζήλον τὴν διὰ συγγραφῶν προοδοποίησιν τῆς ἐπιστήμης, διὰ τῶν ἀξίων μελέτης δημοσιεύσεων τοῦ πληροῦ τὰς στήλας περιοδικῶν καὶ ἐφημερίδων, μάλιστα τοῦ προσφιλοῦς αὐτῷ *Journal des Savants* καὶ τοῦ *Annuaire de l'Association pour l'encouragement des études Grecques*. Ἀλλὰ κατέργεται καὶ κατωτέρω, διανέμων τὰ δῶρά του ἐν δημοσίαις συνεδρίασις συλλόγων ἐργατῶν, εὐεργετικῶν ἐταιρειῶν καὶ ἐν ὁμοίαις ἄλλαις συνελεύσεσιν ἃς χρέος ἔχουσι νὰ ἐπιζητῶσιν, ἀντὶ νὰποφεύγωσι καὶ ἐχθαίρωσιν, οἱ μὴ θεραπεύοντες τὴν ἐπιστήμην μόνον πρὸς ψωμισμὸν. Ἀξιολογώτατον δεῖγμα δημόδους διαπραγματεύσεως ζητημάτων ἐπιστημονικῶν εἶνε τὸ ἐνώπιον τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου τῶν ἐργατῶν γενόμενον μάθημα *Περὶ τοῦ χαρτοῦ ἐν τῇ ἀρχαιότητι* (*Le papier dans l'antiquité*). Παρακινούμεν τοὺς μὴ ἀναγνώσαντας τὴν βραχεῖαν ταύτην, ἀλλ' ἐμβριθῆ καὶ χαριεστάτην συγγραφὴν νὰ ἀναγνώσωσιν αὐτὴν, εἰ μὲν δυνατόν, ἐν πρωτοτύπῳ, ἢ νὰ ἀκούσωσι τῆς Σειρῆνος τῶν λόγων τοῦ γηραιοῦ διδασκάλου, εἰ δὲ μὴ ἐν τῇ πέρυσιν ἐκδοθείσῃ ἑλληνικῇ μεταφράσει τοῦ κ. Π. Καρᾶ.

Ἡ περὶ τὴν ἑλληνικὴν μάλιστα φιλολογίαν καὶ ἱστορίαν διατριβὴ τοῦ Egger ἐνέπλησε κατ' ὀλίγον τὴν ψυχὴν αὐτοῦ περιπαθοῦς ἀγάπης οὐ μόνον πρὸς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν νεωτέραν. Τὸν δὲ φιλελληνισμὸν αὐτοῦ τούτον πολλαχοῦ τῶν συγγραφῶν αὐτοῦ καταδεικνύει. Ἴδού διὰ ποιῶν λέξιν ἀποπερατῶναι τὴν περὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐν Γαλλίᾳ πολῦτιμον αὐτοῦ συγγραφὴν, ἧς ἐγένετο ἀνωτέρω μνεία.

«Τὰ μαθήματα ἅτινα διδάσκει ἡμᾶς ὁ ἑλληνικὸς λαὸς διὰ τῶν κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἐργῶν αὐτοῦ ἀπέβησαν πολλῶ μᾶλλον ἐνδιαφέροντα διὰ τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ τῆς τέλος τελεσθείσης πρὸ τῶν ἡμετέρων ὀφθαλμῶν. Καὶ μετ' αὐτὰς τὰς συγκινήσεις ἀγῶνος ἡρωικοῦ, καὶ μετὰ τὰ προσκόμματα καὶ τὰ ἀστοχίματα τὰ ἴσως ἀδιαχώριστα ἀπὸ τῶν ὄρων ὕψ' οὐς ἐθήκεν ἡ Εὐρώπη τὸ μικρὸν βασιλεῖον τῆς Ἑλλάδος, ὑπάρχουσι διὰ πάντα κριτὴν ἀδέκαστον λόγοι σπουδαῖοι ἐμπιστοσύνης πρὸς τὰς ἀρετὰς τοῦ λαοῦ τούτου. Ἐχομεν πίστιν εἰς τὴν ἐνεργητικὴν ζωτικότητά ἣν ἀναπτύσσει, εἰς τὸν

»ξῆλον τῶν νεαρῶν αὐτόθι γενεῶν περὶ τὰς σο-
 »φὰς μελέτας, εἰς τὴν ἀφιλοκέρδειαν μεθ' ἧς
 »πάντα τὰ μέλη τῆς ἑλληνικῆς οἰκογενείας συν-
 »τρέχουσιν εἰς τὴν πρόοδον τῶν μελετῶν τούτων,
 »οἱ μὲν διὰ τῆς ἐργασίας, οἱ δὲ διὰ γενναιοδώ-
 »ρων συνεισφορῶν, τέλος δὲ εἰς αὐτὴν τὴν
 »ἐπιμονὴν ἴν' ἀναλάβωσι τὴν γλῶσσαν τῶν προ-
 »γόνων τῶν. Καὶ στερεῖται μὲν ἡδὴ πᾶσα αὕτη
 »ἡ ἐνέργεια κανόνος καὶ μέτρου, ἀλλὰ δὲν εἶνε
 »ἄγονος Ὁ Κοραῆς ἀφῆκε διαδόχους
 »καὶ συνεχιστὰς τοῦ ἔργου του. Εἰσηγήσατο καὶ
 »προσωποποιεῖ, καὶ μόνος αὐτός, τὴν νέαν ἀνα-
 »γέννησιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τὸν στενὸν αὐτοῦ
 »σύνδεσμον μετὰ τῶν θεσμῶν, τῶν δογμάτων,
 »τῶν ἠθῶν τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων. Λαὸς ἱκανὸς
 »νὰ παραγάγη τοιούτους ἀνδράς εἶνε ἄξιος νὰ-
 »ναλάβῃ τὴν θέσιν του μετὰ τῶν πεπολιτι-
 »σμένων ἔθνῶν· ὑπέπεσεν εἰς πολλὰ σφάλματα,
 »θὰ ὑποπέση ἴσως καὶ πάλιν εἰς ἄλλα, ἀλλ' ἔ-
 »χει δίκαιον ἐπιθυμῶν νὰ μὴ λησμονῆται τὸ ἐ-
 »ξῆς. Ἄν ἀπώλεσε διὰ παντός ἐν τῷ κόσμῳ τὴν
 »πρώτην θέσιν, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ μένῃ ἐν τῇ
 »δευτέρᾳ παρὰ τὰ ἔθνη τὰ ἐργαζόμενα μετὰ
 »πλείστου ζήλου πρὸς τὴν πρόοδον τῆς ἀθρω-
 »πότητος ἐφ' ὅλων τῶν δρόμων τῶν ἠνεωγμέ-
 »νων εἰς τὰς ἐννόμους ἡμῶν φιλοτιμίας.»

Ἐργασιεὶ δὲ τὰς θερμὰς ταύτας ὑπὲρ Ἑλλά-
 »δος λέξει ὁ φιλέλληνας Γαλλὸς ὄλιγον χρόνον
 μετὰ τὴν ἰδρυσιν τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς
 ἐνθάρρυνσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων, ὅστις
 τὰ μέγιστα συνέτεινεν οὐ μόνον εἰς διάδοσιν τῆς
 ἀρχαίας καὶ νέας ἑλληνικῆς φιλολογίας ἐν Γαλ-
 λία, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀύξησιν τοῦ φιλελληνι-
 σμοῦ τῶν Γάλλων. Τῆς ἀξιολόγου ταύτης ἐται-
 ρείας ὁ Egger ὑπῆρξεν εἰς τῶν ἰδρυτῶν. Δικαίως
 δ' ἔλεγε περὶ αὐτοῦ ὁ γηραιὸς φιλέλληνας d'Eicht-
 thal πρὸ δύο ἐτῶν, ἐξιστορῶν τὸν δεκαέτη
 τοῦ Συλλόγου βίον. «Εἶπον ἕνεκα τίνος ἐκτά-
 »κτου συμβάντος ἐστερήθημεν τῇ 12 Μαρτίου
 »τῆς παρουσίας τοῦ κ. Egger, ἀλλὰ μετέσχε,
 »λαβὼν μέρος λίαν ἐνεργόν, τῶν ἀκολουθῶν συ-
 »νεδριῶν, ἀπὸ δὲ τῆς στιγμῆς ταύτης εἶνε πε-
 »ριττὸν νὰ διδάξω ὑμᾶς ὅ τι ἐπραξεν ὁ κ. Eg-
 »ger ὑπὲρ τῆς διοργανώσεως, τῆς διευθύνσεως
 »καὶ ἀναπτύξεως τοῦ Συλλόγου. Τρίς ἤδη, κατὰ
 »τὴν δεκαετίαν ἧτις ἔληξεν ἐσχάτως, φιλοπόνως
 »ἐξεπλήρωσε τὰ ἔργα τῆς προεδρείας εἰς ἣν ἐκα-
 »λέσατε αὐτὸν, ἐκλέξαντες δὲ αὐτὸν πρὸ τιμῶν
 »ἡμερῶν ἐπίτιμον ἡμῶν πρόεδρον εἶχετε τὴν εὐ-
 »τυχίαν νὰ προσενέγκητε αὐτῷ τὸν φόρον εὐ-
 »γνωμοσύνης ἧς ἠξιώθη ὑπερπερισσῶς.»

Τοιοῦτου ὑπάρχοντος τοῦ ἀκαμάτου καὶ εὐ-
 γενοῦς βίου λογίου ἀξιαγάστου καὶ φιλελλήνου
 σεβαστοῦ, μετὰ λύπης θὰ μάθωσιν οἱ γνωρί-
 σαντες αὐτὸν καὶ μετ' ὀφέλους πάντοτε νέου
 ἀναγινώσκοντες τὰς συγγραφὰς αὐτοῦ ὅτι ὁ
 πολὺς θεράπων τῶν Μουσῶν ὑπὸ τῆς πολλῆς

ἐργασίας ἔπαθεν ἐπ' ἐσχάτων δεινότατα τοὺς
 ὀφθαλμούς. Ἄλλ' ὁ πάντοτε περιπαθῶς ἀγαπή-
 σας τὰ γράμματα εὐρίσκει καὶ ἐν τῷ οὕτω πο-
 λυπῶν γήρατι τὸν τρόπον νὰ θῆ εὐλαβῶς φό-
 ρον εὐγνωμοσύνης εἰς τὰς Μούσας τὰς Ἑλληνί-
 δας. Ἡ Ἐστία χαιρεῖ ὅτι ὁ γεραρὸς φιλέλληνας
 τὰς στήλας αὐτῆς ἐξελέξατο, ἵνα δημοσιεύσῃ
 ἀνωμόως ἐλαφρὰ παίγνια τῆς Μούσης του, τὰ
 ἐν τῷ φύλλῳ τῆς 5 Μαΐου 1879 τυπωθέντα ἐπι-
 γράμματα εἰς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν. Σήμερον
 δὲ δημοσιεύει εὐχαρίστως κατωτέρω τὰ διὰ κοι-
 νοῦ ἐν Παρισίοις φίλου διαβιβασθέντα εἰς αὐ-
 τὴν ἐπιγράμματα, ἀναφερόμενα πάντα εἰς ὠ-
 ραῖον ἀνέκδοτον τοῦ Πλουτάρχου ἐν τῷ βίῳ τοῦ
 Δημοσθένους (κεφ. λα'). Διηγούμενος δὴλα δὴ ὁ
 Χαιρωνεὺς τὴν ἐν Ἀθήναις ἰδρυσιν τοῦ ἀνδριάν-
 τος τοῦ ῥήτορος τοῦ φέροντος τὸ γνωστὸν ἐ-
 κείνο ἐπίγραμμα

εἶπερ ἴσῃν ῥώμῃν γνώμῃ, Δημόσθενες, εἶχες,
 οὐποτ' ἂν Ἑλλήνων ἤρξεν Ἀρης Μακεδῶν,

προσθέτει καὶ τὸ ἐξῆς ἐπεισόδιον ὅπερ ἐλέγετο
 συμβᾶν ὀλίγῳ πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ φιλοσόφου
 εἰς Ἀθήνας. «Στρατιώτης τις, καλούμενος ἐπὶ
 »κρίσιν ὑπὸ τίνος ἀξιωματικοῦ, ἀνέθηκε τὰ ὀ-
 »λίγα χρήματα, ὅσα εἶχεν, εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἀν-
 »δριάντος. Τὸ ἀγαλμα παριστάνει τὸν ῥήτορα
 »συνέχοντα τοὺς δακτύλους δι' ἀλλήλων, πλη-
 »σίον δ' αὐτοῦ ἐφύετο μικρὰ πλάτανος. Ἀπὸ τοῦ
 »δένδρου τούτου πολλὰ φύλλα, εἶτε κατὰ τύ-
 »χην καταρριφθέντα ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, εἶτε ὑπ'
 »αὐτοῦ τοῦ κρύψαντος οὕτω ταχθέντα, περι-
 »κείμενα καὶ συμπεσόντα ἀπέκρυψαν τὸ χρυ-
 »σίον οὐκ ὀλίγον χρόνον. Ὅτε δ' ὁ ἀνθρωπος
 »ἐπανελθὼν ἀνεῦρε τὸ χρυσίον καὶ διεδόθη λό-
 »γος περὶ τούτου, πολλοὶ τῶν εὐφυῶν ὑπόθεσιν
 »λαβόντες εἰς τὸ ἀδωροδόκητον τοῦ Δημοσθέ-
 »νους διημιλλῶντο τοῖς ἐπιγράμμασι.» Τὴν
 διὰ τῶν διαφορῶν τούτων ἐπιγραμμάτων ὡς ἐν
 ποιητικῷ διαγωνισμῷ ἐξῆμνησιν τοῦ ἀδωροδο-
 κήτου τοῦ Δημοσθένους ἔλαβεν ὑπόθεσιν τῶν
 στίχων αὐτοῦ ὁ Γάλλος φιλόλογος, ἐπιστέφων
 τὸ ἔργον δι' ἐπιλόγου ἐν ᾧ αὐτὸς ἐπικρίνει τοὺς
 διαφοροὺς ἐπιγραμματογράφους, ἧτοι τὰ διά-
 φορα γεννήματα τῆς ἰδίας ἑαυτοῦ τέχνης, ὡς
 παιδιὰν ἀχάριτος ἐργασίας. Ἄλλ' ἡ παιδιὰ αὐ-
 τη, ὡς διασκεδάζει τὸ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἄλγος
 τοῦ γηραιοῦ μουσπολόου, θὰ τέρψῃ βεβαίως καὶ
 τοὺς ἀναγνώστας τῆς Ἐστίας, ὅσοι διατρίβουσι
 φιλίως περὶ τὴν ἀρχαίαν φιλολογίαν.

Τίς ποτε δωροδόκον τλαίῃ τὸν ῥήτορα φῆναι
 ὅστις ἔτ' ἀργυρίου χεῖρας ἀπέσχε νέκυσ;

Πῶς ποτέ τις φαίῃ τὸν ῥήτορα δωροδοκῆσαι
 ὅσπερ καὶ λιθίνας χεῖρας ἀπέσχε κακοῦ;

Εἰκόνα τὴν δ' ἐξόρα τοῦ ῥήτορος ὅν ποτε δῆμος
 εἶλεν πιθόμενος ψευδέσι μαρτυρίαις.

Βύρσαν ὅγ' ἀργυρίου μεστήν ἐν χερσίν ἐτῆρει
 εὐλαβέως, ὅσπονθ' εὔρε τοσσόνδ' ἀπέδω.

Ἄφρονες οἱ τὸ πάλαι κατὰ σου, Δημόσθηνες, ἔγνω
ὡς ποτε Θησαυρῶν ἦσαν οἱ Ἀρπαλίων
εἶ γὰρ ἔφυς ποτὲ δωροδόκος, τότε δῶρον ἐκὼν ἀν
εἶλες ὅπερ σφετέραις χερσίν ἐνεῖμε τύχη.

Μάρτυρες ὅσα κακοὶ κατὰ ῥήτορος ἐψεύσαντο
ἠνίδες πάντα βρέτας τάνδρος ἔλεγχον ἔχει
χεροὶ γὰρ ἐν λιθίναις ἀγῶνι δὴν ἐθῆκατο χρυσὸν
πιστεύσας, πιστῶς εὖρε φυλακτόμενον.

Δευρὸ μὲ δωροδοκεῖν κλέπτειν τε βοῶντες Ἀθήνας
Ἀρπαλίον θήκην δευρο πάρεστιν ἰδεῖν
ὡς ἀδέκαστον ἐγὼ δήμου σθένος, οὐποτε φαύλας
Θησαυροὺς δρέγω χεῖρας ἐπ' ἄλλοτρίους
λωποδύτας γὰρ ἀνὴρ τις φεύγων ἐνθετο πλήρη
χεροῖν ἑμαῖς βύρσαν, τὴν δ' ὄγ' ἄθικτον ἔχει.

Ὡ κακοί, ἀτρεκέως ὑμᾶς λίθος οὗτος ἐλέγχει
ὡς ἄρα δωροδόκον ῥήτορα φηγαμένους
ὄν γὰρ δεξιτέρῃ Θησαυρὸν ἀνέγγυον ἀγῶνι
τάνδρος ἔθηκεν ἐκὼν, τοῦτον ἄθικτον ἔχει
εὐδηλον τὸ βρέτας φωνὴν ἀφίξει καθ' ὑμῶν
ὅσοι ἀτιμᾶζειν τλήτε τὸν ἄνδρ' ἀγαθόν.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ἄλλὰ τί δαιδαλέας πλάσσοντες ἀθῦραματα τέχνης
ἐργασίαν ἄχαριν παίξετε, μουσοπόλοι;

Τοιοῦτος ἐν ὀλίγοις ὁ ἀνὴρ ὅστις ἐκ τρυφερᾶς
ἡλικίας ἀγαπήσας τὰς Ἑλικωνιάδας καὶ ἀκμά-
ζων ἀντηγαπήθη παρ' αὐτῶν καὶ ἤδη, λευκανθί-
ζουσαν κομῶν τὴν πολιάν, δέχεται παρ' αὐτῶν
ἐπὶ τοῦ ἐρρυτιδωμένου μετώπου τὸν ἀσπασμὸν
τῆς ἀγάπης.

ΣΠΗΡ. Π. ΔΑΜΠΡΟΣ.

Οἱ Ἑλληνες συνήθως ἀποδίδομεν πολλήν, καὶ ἴσως
μεῖζονα τοῦ δέοντος, σημασίαν εἰς τὴν περὶ ἡμῶν ἀγα-
θῆν γνώμην τῶν Εὐρωπαίων καὶ ἀνομολογοῦμεν μετ' ἄ-
κρας εὐκολίας χάριτας εἰς πάντα αὐτοκαλοῦμενον μετέλ-
ληνα. Ὑπὸ τὴν γενικὴν δὲ ταύτην ἐπινομίαν περιλαμ-
βάνομεν ἀδιακρίτως καλοὺς καὶ κακοὺς, εὐκρινεῖς καὶ
ἰδιοτελεῖς, σπουδαίους καὶ κοφύρους. Ἄλλ' ὅταν εἰς τὴν
ὑπηρεσίαν τῆς Ἑλλάδος προσφέρεται κάλαμος ὡς τὸν
τοῦ Ἐδμόνδου Ἀβού, τοιοῦτο συμβᾶν ἐπιτρέπεται νὰ
λογισθῆ ὡς ἐθνικὸν εὐτύχημα. Ἡ φίλια συγγραφῆς, ὃν
ἡ Γαλλία κλεῖζει ὡς τὸν ἐπιφανέστατον ἀντιπρόσωπον
τῆς γαλλικῆς εὐφρίας μετὰ τὸν Βολταῖρον, δὲν εἶναι καὶ
καθ' ἑαυτὴν βεβαίως μικρὸν ἀπόκτημα· ἀλλὰ προσλαμ-
βάνει διπλασίαν ἀξίαν δι' ἡμᾶς, ὅτινες εἰσέτι πονοῦ-
μεν ὅπου μᾶς ἔθιζαν τὰ βέλη τῆς «Συγχρόνου Ἑλλά-
δος» καὶ τοῦ «Βασιλέως τῶν Βουβῶν». Ὁ εἴρων συγ-
γραφεὺς δικαιολογεῖται σήμερον λέγων ὅτι ἐνεπνεύσθη
ἐκ τῆς λατινικῆς παροιμίας qui bene amat bene casti-
gat· ἀλλ' ὁμολογοῦμεν ὅτι μᾶς εὐχαριστεῖ περισσό-
τερον ἡ ἑλληνικὴ παροιμία, ἣν φαίνεται ὅτι ἀκολουθεῖ
σήμερον—«ὁ τρώσας καὶ ἰάσεται». Οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον
ὅτι ὑπῆρxon βέλη, ὧν αἱ πληγαὶ μόνον διὰ τοῦ ἰοῦ τοῦ
τραυματίσαντος σιδήρου θεραπεύοντο. Τὴν ιδιότητα
ταύτην ἀποδίδομεν καὶ εἰς τὴν σατυρικὴν φαρῆτραν τοῦ
Κ. Ἀβού καὶ δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι ἡ χεῖρ του θὰ ἐκ-
τελῆ θάματα ἰάσεως μεθ' ὅσας ὑστογίας προφνεῖ καὶ
ἐπικίνδυνα τραύματα. Πολλάκις μετὰ τὸ νεανικὸν παρά-
πτωμα ἀφίερσε θερμοὺς λόγους ὑπὲρ Ἑλλάδος· ἀλλ' ἡ
ἐπιστολὴ, ἣν ἀρτίως ἐδημοσίευσεν ἐν τοῖς ἀγγλικοῖς
Κ α ι ρ ο ῖ ς, παρῆπιθῶν ὡς πρόεδρος τοῦ «Φιλο-
λογικοῦ Συνεδρίου» ἐν Λονδίῳ, εἶναι ἐν τῇ παιγνιώδῃ
αὐτῆς ὑφῆ μία τῶν εὐγλωττοτάτων ἀπολογιῶν, ὅσαι ἐ-
γράφησαν ὑπὲρ τοῦ ἀδικουμένου Ἑλληνισμοῦ. Ὁ λόγος
τοῦ Κ. Ἀβού ἔχει χάριν καὶ λεπτότητα, ἥτις δὲν ἐπιδέχε-

ται μετάφρασιν· ἀλλὰ θὰ ἐνομιζόμεν ἀληθῆ ἀδικίαν πρὸς
τοὺς ἀγνοοῦντας τὴν γαλλικὴν, ἐὰν δὲν ἀπειριώμεθα
καὶ τὴν ἀτελῆ ταύτην ἀπομίμησιν τοῦ πρωτοτύπου.

Ἄν. Σ. Β.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΕΔΜΟΝΔΟΥ ΑΒΟΥ

Κύριε συνάδελφε! Οἱ Καιροί, καθὼ ἐντελῶς
ἀγγλίζοντες, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ ᾖναι καὶ
φιλοξένοι, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι θὰ
ἐπιτρέψωσιν εἰς ξένον, ὅστις συνείησε νὰ παρα-
κολουθῆ ἐν αὐτοῖς, ὡς ἐν ἀρχαίῳ βενετικῷ κα-
τόπτρῳ, πάντας τοὺς κυματισμοὺς τῆς κοινῆς
γνώμης, νὰ ἐμπιστευθῆ εἰς τὴν εὐρείαν αὐτῶν
δημοσιότητα τοὺς ἐγκαρδιούς καὶ εὐγνώμονας
ἀποχαιρετισμοὺς του. Οἱ Ἀγγλοὶ οἱ περιποιη-
θέντες τοὺς συμπατριώτας μου καὶ ἐμὲ εἶναι λίαν
πολυάριθμοι, ὥστε νὰ δυνηθῶμεν νὰ τοὺς εὐχα-
ριστήσωμεν ἕνα ἕκαστον ἰδίᾳ. Ἐκτός δὲ τούτου,
ἔπρεπε νὰ εὐχαριστήσωμεν καὶ τὰ Μουσεῖά σας,
ἅτινα μᾶς ἐπέδειξαν τόσα ἀριστουργήματα· τοὺς
περιπάτους σας, ὅπου ἐθαυμάσαμεν τὰς ὠραιο-
τέρας τοῦ κόσμου γυναῖκας· τοὺς παραδείσους
σας, ὅτινες ἤνθησαν, οὕτως εἶπεῖν, πρὸς χάριν
μας· τὸν ἥλιόν σας, ὅστις εἰς μίαν ἐβδομάδα
μᾶς ἐφιλοδώρησε τρεῖς ὠραίας ἡμέρας, καὶ τὸ
ὠραῖον τοῦτο ἀγγλικὸν ἔαρ, ὅπερ, ἐν τῇ δροσε-
ρότητι καὶ τῇ ἰδιοτρόπῳ αὐτοῦ χάριτι, ἐνθυ-
μίζει κάπως τὸν βρεγμένον Ἐρωτα τοῦ Ἀνα-
κρέοντος.

Τὸ «Φιλολογικὸν Συνδριον τοῦ Λονδίνου»,
πλὴν τῶν ἀποτελεσμάτων, ὅσα εὐλόγως ἐξ αὐ-
τοῦ ἀπεξεδεχόμεθα, παρήγαγε καὶ καρποὺς ἀ-
προσδοκῆτους. Δὲν ἐξωκείωσε μόνον πρὸς ἀλλή-
λους τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἀποτελοῦντας τὴν τε-
τάρτην δύναμιν παρὰ δύο λαοῖς, ὅτινες ἐκ φύ-
σεως ῥέπουσιν εἰς συνεννόησιν· ἀλλὰ προσήγγισε
τοὺς τόπους, ἐβράχυνε τὸν πορθμὸν καὶ δὲν ἀμ-
φιβάλλω ὅτι ὁ διάπλους μου κατὰ τὴν ἐπάνοδον
ἔσται συντομώτερος, ἢ κατὰ τὴν ἀφίξιν. Μετὰ
τινας ἀκόμη ἐπισκέψεις ἀγγλῶν συγγραφέων ἐν
Γαλλίᾳ καὶ γάλλων ἐν Ἀγγλίᾳ, δὲν θὰ ἔχωμεν
πλέον ἀνάγκην τῆς ὑποβρυχίου σύριγγος.

Ἡ ὑποδεξίωσις, ἧς ἠξιώσατε ἡμᾶς, καὶ ἡ τι-
μητικὴ συμπάθεια, ἣν ἀπονέμετε εἰς τοὺς ἐν
Λονδίῳ ἡμετέρους ἠθοποιοὺς, θὰ ἀναθερμάνωσι
πολλὰς καρδίας ἐν Γαλλίᾳ. Σᾶς ὑπόσχομαι ὅτι οἱ
συμπολιταὶ μου δὲν θὰ μάθωσιν ἀνευ ἐμβριθοῦς
συγκινήσεως, ὅτι τὴν ἐσπέραν τοῦ σαββάτου,
εἰς τὸ συμπόσιον τοῦ Savage Club, ὁ προεδρεύων
τῆς ἐστῆς εὐγενῆς καὶ εὐφυῆς Λόρδος ἐκάθητο
μεταξὺ τοῦ Γλάδστωνος, τοῦ μεγίστου ῥήτορος
τῆς Ἀγγλίας, καὶ τοῦ γηραιοῦ φίλου μου Γῶτ,
τοῦ μεγίστου ἡμῶν δραματικοῦ καλλιτέχνου.
Τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι ἡ Γαλλικὴ Κωμῳδία συν-
ετέλεσε πλειότερον ἐπὶ πεντεκαίδεκα ἡμέρας εἰς
τὴν συνένωσιν τῶν πνευμάτων καὶ τῶν καρδιῶν,
παρ' ὅσον θὰ κατώρθου τοῦτο ἐπὶ ἐξάμηνον ὁ-
λόκληρος ἡ διπλωματία. Οὐδὲν ἰσχύει τόσον